

govornikov; — po zborih pa naj v kak časnik nanzanja, kaj se je pri zboru govorilo, obravnavalo in sklepalo.

Domorodec naj si prizadeva:

c) Da ljudem zaupanje vdihuje do prvakov svoje stranke. Vsak politično izomikan in zrel narod ima svoje prvake, katerih besede poslušajo in na ktere se zanaša, prisega in bije. Tako mora tudi pri vsaki stranki biti. Posamni udje morajo zaupanje in prepričanje v srcu nositi, da jim prvaki dobro hočejo, da ne iščejo njih volne, temuč le njih sreče.

To se pa doseže s tim:

Da domorodec svojim ljudem razklada, a) kaj prvaki hočejo. Naj torej naši domorodci dobro in tenjko prebirajo in prevdarjajo vse, kar je bilo zgorej (na straneh 27 itd.) rečeno o programu avstrijske pravne stranke. Kjer se več družnikov zbere, bodi pod lipo, ali za mizo, ali v zboru, povsod domorodec o naši stranki kaj pove in razklada, zdaj to zdaj uno točko našega programa.

Potlej naj domorodec pove:

b) Kaj je ta ali uni prvak naše stranke že storil, za ljudstvo. Govoriti in sladke obljube delati, to je kaj lahko; ali delati, truditi se, se posmehovanju in zasramovanju izpostavljati, v nevarnosti se podajati, tudi zgube in škode se ne bati, — to je pa druga, to je težavna pa tudi bolj redka reč. Domorodci! Kar ste lepega in slavnega brali ali slišali od kakega prvaka, nadvezujte pred svojimi ljudmi na véliki zvon, da se čuje daleč in široko okoli. Ako pa vidite ali slišite, da prvake črnijo in se zaupanje do njih spodkopuje, — ne molčite, spodbijajte in izgovarjajte, častite in branite kolikor je le mogoče: „Sloga podpira, nesloga podira“.

c) Slednjič se pridobiva zaupanje do svojih prvakov tudi s tem, ako se ljudem ob pravem času in na pravem mestu mirno in nestrastno kaže in razklada, kaj naši nasprotniki hočejo in počenjajo. Naši nasprotniki po celem svetu trobijo, da jim le sreča in blagor ubogega ljudstva pri srcu leži. Zraven pa le oni za mastnimi službami segajo, si le svoje mošnjice pitajo, le oni lenobo prodajajo in dobre volje uživajo. Nekdaj ubogi Šindler si je kupil kraljevsk grad in Giskra je postal milijonar. Ljudstvo pa le toži in zdihuje, ko odpre svoje davkovske bukvice. — Naši nasprotniki trdijo in prisegajo, da nimajo nič zoper vero in cerkev. Zraven pa sv. Očeta papeža, škofe in duhovnike zmirjajo in preganjajo, ljudem pa božjo službo in besedo jemljejo: — v Švajci je bilo 97 duhovnikov ob službo djanih, cerkve so bile zaprte, in več kot 50.000 katoličanov je brez sv. maše, sv. zakramentov in pridige. — Naši nasprotniki se radi imenujejo in hvalijo, da so posebni prijatelji kmečkega stanú. Ni dolgo, kar so liberalci pokazali, kako lepo skrbijo za kmečki stan. Na Dunaji so bogatini, ki so na „borsi“ s papirjem strašno visoko igrali, pred nekimi dnevi zgubili 400—500 milijonov. Štrašen ravns in kavs je postal ne samo na Dunaju, temuč tudi po drugih mestih. Pa kaj so liberalci počenjali, da bi se tem igralcem in sleparjem hitro in zdatno pomagalo? Letali so od Poncija do Pilata, da bi pomoči dobili; še na to so tiščali, naj nasa c. k. vlada pomaga in dnarja, ki ga iz naših davkov nabere, tem ljudem posodi. Še se spominjamo, kako je pred nekimi leti — kakih 8—10 let bo, jelo dnarja zmanjkovati, in kako so kmetje prišli v strašne stiske. Hiša, živina, zemlja ni imela skoraj nobene vrednosti, za nekaj rajšev so šle zavoljo malega dolga kmečka posestva na kant in so prišle poštene družine ob vse. Kje so pa tedaj bili naši liberalci, da bi bili na pomoč pritekli nesreč-

nim kmetom na deželi? Liberalni ptički niso ganili ne jezika, ne peresa, ne noge, saj ni šlo tedaj za judovske milijonarje, temveč le za uboge kmete. — Naši nasprotniki se širokoustijo, kako da bojo v deželnem zboru za svoje volilce, za ubogo ljudstvo na noge stopili in se poganjali. Poznamo gospode, ki so sprva res malo zobe kazali, — pa liberalna stranka jim je ta ali uni dobiček ponudila, in vse je bilo pri kraju. Gospodje Kljunovci še niso pomrli! Na take dogodbe, katerih se vsak dan dosti bere po časnikih, naši prijatelji naj dobro pazijo, jih ob pravem času in na pravem mestu svojim ljudem povedó in tako libereluhom prelepe šeme znad obličja potegnejo. Tako bode vsak pameten človek takim dobičkarjem in sleparjem hrbet pokazal in upanje do prvakov naše stranke se bode oživljalo, razširjalo in uterjevalo. Tako bojo vse zanjke in limanice nasprotnikov zastonj.

To naj dela domorodec pred volitvami.

(Konec prihodnjič.)

Naši dopisi.

Iz Savinske doline 30. maja. (*Žalostni fiasko dr. J. Vošnjaka na Štajarskem.*) „Novice“ so v zadnjem listu, ki so ga iz „N. fr. Presse“ o Celjski volilni skupščini posnele, pač pravo zadele, rekši, da čakajo, kaj bode „Slov. Gospodar“ o „Pressini“ bahariji rekel; češ, da „Narodovcem“ in njihovim telegramom ni besedice verjeti, dokler se pravo ne izvé od druge strani. In prav so imele. Skoro vse, od konca do kraja, kar je ovi telegram po svetu nesel in kar je „Narod za njim kramljal, je laž. S povekšalnim steklom je štel „glave svojih ljubljencev“ in naštel jih je — 150, čeravno jih je komaj tretjina bila, — vsi predlogi Vošnjakovi so jetiko dobili, in pogumni in bistrourni kmet, župan Vivoda je 4 dohtarje v žakelj vteknil. Tak je bil konec dr. Vošnjakovega in Zarnikovega izleta na Štajarsko zemljo 25. dne t. m. Tolažite se drage „Novice“, da Slovenci iz Savinske doline nismo se še izneverili Vam bratom na Kranjskem in spominu Slomšekovemu; vedite, da njihov duh še zmirom med nami vlada in da le mala peščica je tacihi ljudi, ki so se liberaluhom, bodi si slovenskim, bodi si nemškimi, zaslepiti dali. Vsi mi tudi hočemo napredek naše národne stvari, za ktere smo se borili, ko še mnogih dohtarjev ni bilo; — al verni smo ostali našemu pregovoru: „stara vera, stara petica, staro vino“. Stare petice so res že zginile, a nepo naši krivdi; vzeli so nam jih, pa bankovce dali; zdaj nam brezverci hočejo tudi sveto nam staro vero vzeti, — nak! te pa nam ne boste nikdar vzeli, ako Bog dá in poštenost slovenska! — Po tem mojem poročilu, ki se vpira na resnico, katero sem zvedel od častitega moža, po zmoti povabljenega med „Narodove“ mameluke, po dr. Zarnikovem govoru pa prepričanega, da v tej skupščini se ne dá nič mirno govoriti, pa beríte zdaj, kar „Slov. Gosp.“ o „volilnem shodu v Celji“ piše, da vidite, ali je resnično to ali ne, kar se je meni poročalo iz onega Celjskega shoda, kjer je zbrano bilo 150 osób — to je, minus 100!

„V nedeljo 25. dne t. m. *) je bil v Celji na poklic g. dr. Vošnjaka volilni shod, kterege se je — kakor se nam iz zanesljivega vira poroča — vdeležilo kakih 40 oseb. Od duhovnikov bila sta le dva: preč. kanonik in dekan A. Žuža in župnik dr. J. Lipold. Gosp. kanonik Žuža je proti dr. Vošnjaku in dr. Zarniku stališče pravne stranke dobro in pogumno branil. Prav

*) Po obljudi v zadnjih „Novicah“ natisnemo celi popis onega shoda Celjskega. Vred.

britke so pa morali slišati liberalni Mladoslavenci od vrlega posestnika in župana g. Jan. Vivoda iz Doliča, ki je našteval pogubne naprave, po katerih liberalizem ubogo ljudstvo muči in zatira. Nazoči pametni kmetje so Vivodu pritrjevali.

Sklepi pristranskega shoda merijo na to, da se v smislu slovenskih liberalcev dela za liberalne kandidate. Zatoraj se je za Celjski okraj ponudil dr. Vošnjak, za Ptujski pa — če bi g. Herman kandidate ne prevzel — kako muhasto! — dr. Ploj, kateri je pa brez dvoma udeležil se shoda v Ptuj, ki je enoglasno gosp. Hermana za kandidata že postavil. — Za mesta in trge v Celjskem volilnem okraji se je postavil dr. Prus, kateri je na glasu, da je mož zmernih načel.

Naj temu še pristavimo, da iz vse zgornje Savinske doline ni bilo ne enega zastopnika, — da iz Maribora ni vabljen bil ne eden mož od pravne stranke, da sta pa dva nazoča odločno nasprotovala liberalnim besedam dr. Vošnjaka in dr. Zarnika. — In pri takem stanju stvari drzne se „Narod“ poročati, da se je sklenilo: 1. da se zbor popolnem vjema s slovenskim centralnim odborom v Ljubljani; 2. da štajarski Slovenci ostanejo pri narodnem programu in se... ne morejo poprijeti programa tako zване „Rechtspartei“! — Kdo neki so ovi „štajarski Slovenci“, ktere ima centralni odbor v Ljubljani na vajetih? Razen liberalnih Mladoslavencev in onih, ktere ti ljudje slepijo, nihče drug na vsem Štajarskem Slovenskem!“

Iz Trsta. (*Vabilo k besedi*), katero napravijo Tržaški dijaki v soboto 7. dne junija t. l. v mestni čitalnici v Trstu. Program: 1. Pozdrav. 2. „Dijaška“, napev Lebanov; poje zbor. 3. Govor. 4. „Nezvesti“, samospev; 5. Rodoljubja zmaga, dvogovor iz „Viljem Tella“, po F. L. 6. „Domovina“ Ipavčeva; poje zbor. 7. Deklamacija. 8. „Deklica“, čveterospev; napev Hajdrihov. 9. „Strast in krepost“, igra; spisal A. Kos. Začetek ob pol 8. zvečer. Odbor.

Iz Gorice 31. maja. — Narodno-politiško društvo „Gorica“ je imelo, kakor bralci „Novic“ že vedó, 15. dne t. m. občni zbor, v katerem je pod predsedstvom dr. Tonkli-a bil razgovor o volitvi poslancev za državni zbor. Znamenito Vam bode, kaj je gosp. Stubelj govoril o nujni potrebi, da se voli odbor, ki vzame volilne zadeve za Goriško deželo v roke in o tem rekel takole: Osnoval se je sicer, kakor neki časniki trdijo, v Ljubljani nekak „centralni volilni odbor“, kojega skrb bi bila, kandidate za vso Slovenijo priporočati. Pa misel za tak centralni volilni odbor dozdeva se tudi meni ilusija. Da je temu tako, mislim, da nam je zadosten dokaz že to, da so ga že doma — Kranjci — prav na lepem odpravili. Glasijo se sicer priveršenci onega odbora, da bodo vsvojo skrb vzeli volitve po ostalih delih Slovenije zunaj Kranjske; ali, če se je centralni volilni odbor nepotreben pokazal že za Kranjsko, koliko bolj bi še le nepraktičen bil za druge slovenske pokrajine? Toraj tudi Goriški Slovenci se temu odboru nikakor podvreči ne moremo.

29. dne t. m. popoldne ob dveh je tukaj strašna toča bila čez četrto ure; nasulo jo je toliko, da še drugi dan je vse polno ležalo po vrtih in polji, kjer je vse uničila; sreča le, da ni daleč okoli segla.

Iz Krškega na Dolenskem 30. maja. — Kakor slišimo, je g. Hočevar, za binkoštno nedeljo povabil nad 100 ljudi na dolgo in široko iz vse okolice na gostje zato, da jih vname za ustavovernega poslanca na Dunaj. Ker vsak umen človek vé, da tisto ustavoverstvo, ki ga dandanes Dunajski judovski časniki in njim privrženi drugi ljudem pridigovajo, družega ni (kar so

ustavoverci še le unidan v Topliškem „Partheitag-u“ in v družih shodih brez ovinkov povedali) kakor le gospodstvo nemčursko nad drugimi narodi, namesti sv. naše vere pa konfessionsloserija, poleg tega pa oni denarni „švindeli“ na Dunajski borsih, po katerem je na kant prišlo toliko ljudi in jih še bode, zato smo si trdno prepričani, da g. Hočevar nobenega previdnega domoljuba, če tudi jim mastne kopune peče in jim z najboljim dolencem napiva, ne bode preveril, da bi volil človeka, ki je navdahnjen onega ustavoverstva, kakor smo ga ravno popisali. Ker ima ona gostarija na binkoštno nedeljo biti, zato smo si tem bolj v svesti, da bode sv. Duh razsvetlil vse Hočevarjeve goste tako, da bodo jedli in pili po Hočevarjevi želji, al volili bodo — po svojem rodoljubnim prepričanju in da jih bodo pri volitvi vodile besede cesarjeve, ki jih je izrekel v prestolnem svojem govoru, da pričakuje in želi od prihodnjega državnega zbora, da zbornica bodo tla, na katerih naj vsi narodi in vse stranke v duhu pomirjenja delajo. Ako bode pa državni zbor zopet tak po Hočevarjevih mislih, da bodo vladali Hrbsti, Giskre, Fuxi in drugi enaki patroni, potem zopet Avstrija ne pride do miru in gorje jej, ako ustavnih razprtij še ne bode ne konca ne kraja! Narodi vsi hočejo svoje pravice imeti enakomerno, a ne, da bi jim „nemško-liberalna“ stranka gospodovala! — Te besede veljajo gostom, če je res, da jih bode g. Hočevar povabil; če pa to ni res, naj jih bere vsak drug, ki poduka potrebuje.

Iz Kostanjevice 1. junija. — Popolnoma resnično je to, kar je v zadnjih „Novicah“ pisal dopisnik o pasjih mrhah županovih, ki ljudi napadajo in strašijo zaradi stekline; da bi ne bil g. kaplan nagloma rok odtegnil, vgriznila bi bila tudi njega pasja pošast. Tak župan je res prava nadloga občini! Velika dobrota bi nam bil pasji davek, da se ž njim plača, kar konjač občini stroškov prizadene. Če pa mislite, da se bo župan za vpeljavo tacega davka potegnil, motite se, vsaj ima 3 pse, za ktere bi moral davek plačevati.

Meščan.

Moravče 1. junija. — 29. maja kmalu popoldne se je pripodil črni oblak čez Limbarsko goro, in trešlo je pod goro v Selcih v hlev, kateri je bil pri ti priči v plamenu. Urna pomoč od vseh strani prihitelega ljudstva in iz Moravč pripeljana gasilnica ste otele komaj 2 sežnja oddaljeno hišo in svinjak, kateri je tudi že gorel, in tako celo vas. V hlevu je strela vbila kravo, katero je domačo dekle ravno molzlo, al njemu se ni nič žallega zgodilo. Omenite ljube „Novice“ s pohvalo Martina Oblaka iz Moravč, kateri je hitro prihitel z gasilnico na pomoč, in je v sili vselej prvi pripravljen napreči, ako ga gospod dekan ne prehité. Zapišite pa tudi v črne bukve grdo baburo, ktera, dasiravno je bilo tudi njeno pohoštvo v nevarnosti, je celó branila vodo iz svojega vodnjaka zajemati na pomoč prihitelim!

Iz Kamnika 30. maja. — „Slov. Narod“, se čedalje bolj bliža „Tagblattu“. 16. dne t. m. je oznanoval po svetu tudi iz Kamnika prav debelo laž, na katero odgovoriti in jo pojasniti mi je dolžnost, ker mene zadeva, a ne gosp. dekana, na ktereга dopisnik meri. Kritiko pisanega laži-stavka prepušam bralcem samim, samo to naj omenim, da vsak se je jezil nad tako neolikano pisarijo. — Kar od cerkve in Šmarnic govori dopisnik, vse je grdo zlagano. Smrek in zastavic na njih niso dekan odpravili iz cerkve, ampak jaz, ker sem, kakor poprejšnja leta, pri ranjemu dekani, tako tudi letos oskrboval cerkveno lepšanje pri Šmarnicah. Smreke pa sem iz cerkve odpravil: 1) zato, ker so se ljudje pritožili, da ne vidiyo niti na prižnico niti pred oltar; 2) zato, ker se gozdom po nepotrebem prevelika škoda

godi, in so zavoljo te škode že nekteri godrnjali in morebiti tudi dopisnik sam. *) Ko bi bil dopisnik hodil druga leta k Šmarnicam in tudi letos, gotovo bi ne bil smrek pogrešil, kakor jih tudi drugi pametni ljudje niso. Kar pa se zastavic tiče, opomnim dopisnika, da vsaka reč je prava na pravem mestu; cerkev je katoliška, to je, za vse kraje, za vse čase in za vse ljudi; z narodnimi barvami je dopisnik ne bode povečeval!

Muhovec.

Iz Ljubljane. — „Wanderer“ je unidan prinesel članek pod naslovom „vlada in volitve v državni zbor“, ki ima tudi za nas toliko resnice v sebi, da povzame mo iz njega glavniše točke. „Naša — federalistična — stranka je vedela in to še bolje izvedela iz govorov v poslednjem državnem zboru, da direktne volitve so udarec na našo stranko. Presvitli cesar je sicer v prestolnem govoru blago željo izrekel, naj prihodnja zbornica bode sprava med vsemi narodi in strankami. Ali pa bodo vladni gospodje nad strankami stali in ne še vtikali v volitve, to je vprašanje, na katero nikakor ne moremo kar naravnost odgovoriti z: da! Skušnje poslednjih časov so učile, da brez vladine pomoči je vstanoverska stranka pri volitvah vselej propadla, in ker je zato zveza med vlado in to stranko jima silna potreba, ni misliti, da bi zdaj vlada zoperstala skušnjavi in ne storila tega, kar je bila vajena dozdej. Ako pa to stori, kazala bi očitno pred svetom ne samo to, da je iz te stranke se rodila, temveč tudi to, da je sama pristranska. Potem pa bi tudi ne bilo mogoče, da se želje cesarjeve spolnijo, ki hoče, naj zastopniki vseh narodov in vseh strank — centralističnih in federalističnih — pridejo v državni zbor, da tam po vstavni pravici svobodno povedó, kaj narodi zahtevajo, in se na tamošnjem bojišču merijo med seboj. Če vlada tak zastop ubraniti hoče po svojih agitacijah, potem zbor ne bode podoba mnogonarodne Avstrije, ampak podoba bode le sebične nemške klike; in gorje državi, ako bi namesti ravnopravnosti vladala še naprej enostranost. Taka politika bila bi prva hazard-politika!“ — Naj se te besede tudi naši volilci zapomnijo in brez strahú volijo po svojem prepričanju, kajti pri volitvah ne sme in ne more po ustavnih pravilih vlada nič zapovedati: volitev je prosta, nikomur vkljub, a tudi nikomur ne ljubo!

— (Iz seje deželnega odbora 28. maja.) Zastopnika deželnega odbora v komitetu za napravo potrebnega hišnega orodja za realko v novem hranilničnem poslopij bodeta deželni glavar vitez dr. Kaltenegger in dr. Bleiweis. — Izpraznjeno štipendijo žl. Jakoba Schellenburga za revne hčere žlahtnega rodú z letnim zneskom 137 gld. 55 kr. je deželni odbor podelil Emi pl. Neugebauer-jevi. — Novomeškemu županstvu se je dovolilo, da smé po sklepu občinskega odbora na pósodo vzeti 1200 gld. za popraviljanje brambovske vojašnice. — Županstvu Kočevskega mesta se je dovolilo, da smé po sklepu občinskega odbora za zidanje gimnazije obrniti Kočevski občini pripadajoči kapital in narastle obresti v skupnem znesku 1771 gld. 54 kr. iz skupne obligacije bivših Kočevskih podložnikov proti temu, da se pravice posameznikov do tega denarja zavarujejo na realno posestvo Kočevskega mesta. — Pritožbo z mnogimi podpisi zoper zadnjo volitev občinskega zastopa Trnovske občine je vsled dotične postave deželni odbor izročil v obravnavo deželni vladi. —

*) Dr. Orel je nedavno družbi kmetijski priporočal, naj pripomore, da se odvrne škodljiva razvada sekati mlado drevje.

Vred.

— C. kr. ministerstvo je po željah deželnega zastopa dovolilo, da se za 5 let en del posilne delalnice porabi za norišnico mirnih blaznih. S tem je vlada vstregla nujnim potrebam.

— (Naznanilo prijatlom umetnosti in slovanskega narodnega življenja). Gospodična Matilda Esch iz Prage, umetnica v slikarstvu, ki je obhodila več slovenskih dežel, posebno Moravsko, Hrvaško in Srbijo, da je po naravi teh narodov slikala običaje, obraze in noše, bode kakih 25 etnografičnih načrtov (typen), ki jih je naslikala na svojem potovanji, razstavila v dvorani čitalnični na ogled brezplačno. Prihodnjo nedeljo, 8. dne t. m., bo razstava ta odprta od 10. do 1. ure dopoldne, potem pa vsak četrtek in vsako nedeljo o teh urah do konca tega meseca. Gosp. Esch je res umetnica in njeni načrti ogleda vredni.

— (Postojnska jama na binkoštni pondeljek) je bila vsa polna ogledovalcev, ki pa so morali z razpetimi dežobrani potovati po deževni in mokri jami.

— Nemila smrt nam je 30. dne t. m. vzela nade polnega mladenca gosp. Franceta Cimpermana, ki je, kakor njegov brat Josip, že marsiktero pesniško cvetličico podal slovenskemu svetu. Bodi mu zemljica lahka!

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. O volitvah za državni zbor — tako piše ministerska „N. fr. Presse“ — je bilo zopet posvetovanje v vladnih krogih; sklenilo se je, da volitve nimajo pred srede oktobra meseca biti; brž po volitvah se ima sklicati državni zbor. Deželnih zborov pa popred ne bode. Ali bodo še to leto med kratkim prenehom državnega zbora decembra meseca, ni še gotovo. Na Českem bi morale nekatere nove volitve za deželni zbor zato biti, ker so deklaranti poslednjega zbora zgubili poslanstvo.

— O pripravah za volitve v državni zbor so si zdaj povsod tudi nemški „stari“ in „mladi“ v silnem boji. —

— Car ruski s carevičem Aleksandrom in velikim knezom Vladimirom je 1. dne t. m. prišel na Dunaj razstavo ogledat. Sam cesar se mu je peljal naproti in ga sprejel s tako častjo, kakor dozdej nobenega družega gosta. — Tudi knez Črnogorski Nikita s svojo soprogo je zdaj na Dunaji.

— 31. maja se je začela razstava goved in druge živine, razen konj. Izvrstna živina je, pa tudi tako nališpana, da se je smejati. Posebni velikani so nekteri biki. Ogledovalci pa memrajo, da za ogled morajo še posebno vstopnino plačati.

— Borsnih homatij še ni konca ne kraja. Bankino predrugačenje jih ni veliko poravnalo. Tudi glasoviti bankir baron S o t h e n, s katerim je Ljubljanski mestni zbor zarad posojila se pogodil, je kakor „Reporter“ piše, v velicih zadregah. — V Peštu tudi so se borsijanci 29. maja stepli; „ti ropar!“ — „ti tat!“ so kričali, in nekemu teh „roparjev“ je visel orden na suknji. Res, častna „liberalna êra!“

Francosko. — Oči vse Evropejske politike so še zmirom obrnjene na to, da je maršal Mac-Mahon zdaj republike vladnik. Republikanci se bojé sablje generala Mac-Mahona, pned katerim imate strah tudi Laška vlada in Španjska; konservativne in monarhične stranke pa so ga vesele; al ker trije lastniki prežijo po prestolu Francoskem, kako se bode razmotal ta politični klobčič?